

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «Релігієзнавство»
для підготовки бакалавра
напряму підготовки
6.140101і «Готельно-ресторанна справа»,
6.140103 «Туризм»**

2015 рік

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА. РЕЛІГІЯ ЯК СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ

З цієї теми передбачено як лекційне так і семінарське заняття. Опрацювавши лекційні матеріали та відповідну рекомендовану до теми літературу, підготуйтеся до семінарського заняття за наступними питаннями.

План семінарського заняття

1. Особливості релігієзнавства як навчальної дисципліни.
2. Виникнення релігії, ознаки релігійної віри та концепції релігії.
3. Уявлення про природне і надприродне та поняття Бога.
4. Структура релігії.
5. Функції релігії та її роль в суспільстві.
6. Типологія релігії, принципи та критерії класифікації форм релігії.

Основні поняття: релігієзнавство, релігія, релігієзнавчі концепції, філософія релігії, психологія релігії, соціологія релігії, релігійна свідомість, віра, Бог, церква, теологія, богослов'я.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Суть і походження релігії.
2. Що таке віра?
3. Релігієзнавство як наука про релігію.
4. Гуманістична спрямованість релігієзнавства.
5. Віра релігійна і віра нерелігійна: загальне та особливе.
6. Релігія і культура.
7. Соціальні, пізнавальні (гносеологічні) та психологічні передумови виникнення релігії.
8. Особливості релігійного світосприйняття та світорозуміння.
9. Місце і роль жінки в релігії.
10. Міфологія і релігія.
11. Проблеми майбутнього в релігії.
12. Релігія і наука.
13. Принципи, критерії та моделі класифікації форм релігій.

Література: 1-7, 9-14, 16, 17, 24, 42, 46, 47, 48, 49, 52, 60, 61

ТЕМА 2. ПЕРВІСНІ ФОРМИ РЕЛІГІЙНИХ ВІРУВАНЬ

Ця тема курсу виносить лише на лекційне заняття, тому її необхідно опанувати самостійно. Основні положення даної теми розподілені за таким **планом**:

1. Магія як надприродний вплив на оточуючий світ.
2. Фетишизм і його специфіка.
3. Анімізм – віра в надприродне існування душ і духів.
4. Тотемізм як форма первісної релігії.

Основні поняття: магія, фетишизм, анімізм, тотемізм, фетиш, табу, духи, шаманізм, шаман, жертвоприношення, сакралізація.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Елементи первісних релігійних вірувань в сучасних світових релігіях.
2. Місце і роль культу предків у світовій культурі.
3. Табу в системі соціальної регуляції поведінки.
4. Архаїчні вірування в духовній культурі людства.
5. Шаманізм і його роль в первісному суспільстві.
6. Анімізм та фетишизм, їх характеристика.
7. Язичництво як система світорозуміння цивілізацій стародавнього світу.
8. Магія та її різновиди.
9. Сучасна інтерпретація первісних культів, ритуалів та міфів.
10. Місце і роль релігії в первісному суспільстві.

Література: 1, 2, 6, 8, 9, 11, 12, 16, 17, 24, 26, 42, 46, 47, 49, 52, 60, 61.

ТЕМА 3. РЕЛІГІЇ СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ І РИМУ. ЗОРОАСТРИЗМ

План семінарського заняття

1. Міфологія і релігія Стародавньої Греції.
2. Релігія Стародавнього Риму.
3. Давньоіранська релігія – зороастризм.

Основні поняття: міфологія, міф, олімпійська релігія, архаїчний період, класичний період, пізній героїчний період, герої, храми, антропоморфізм, пенати, мани, лемури, зороастризм, Заратустра, Авеста, Гати, Ясна, Яшти, Відевдат.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Особливості і головні етапи розвитку міфологічної релігії Стародавньої Греції.
2. Міфологія і релігія в творах Гомера «Іліада» та «Одіссея».
3. Релігія греків у класичний період.
4. Основні риси грецької міфології.
5. Релігія Греції в елліністичний період.
6. Міфологія Стародавнього Риму.
7. Релігія Риму в період імперії.
8. Основні риси давньоримської релігії.
9. Релігія в республіканському Римі.

10. Особливості міфу про заснування Рима.
11. Заратустра і його вчення.
12. Звичай та вірування в зороастризмі.
13. Дуалізм зороастрійського віровчення.
14. Культ чистоти в зороастризмі.
15. Сучасний зороастризм.

Література: 3, 6, 8, 10-12, 15- 17, 19, 23, 26, 28, 31, 39, 42, 46, 47, 49, 52, 60, 61.

ТЕМА 4. РЕЛІГІЇ ІНДІЇ, КИТАЮ ТА ЯПОНІЇ

План семінарського заняття

1. Індія: від ведичної релігії до індуїзму.
2. Джайнізм та сикхізм: віровчення і культ.
3. Релігії Китаю.
4. Японська релігія.

Основні поняття: ведична релігія, арії, Веди, Рігведа, Самаведа, Атхарваведа, Яджур-веда, Агні, Індра, Сома, брахманізм, брахмани, кшатрії, вайш'ї, шудри, трімурті, Брахма, Вішну, Шива, Крішна, індуїзм, аватара, Махабхарата, Рамаяна, джайнізм, ахімса, карма, сансара, мокша, сикхізм, Шанді, сяо, жень, лі, янь, інь, дао, де, синто, камі, Амаатерасу.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Ведичний період в індійській релігії.
2. Кастова структура індійського суспільства.
3. Веди і ведична література.
4. Основи віровчення брахманізму.
5. Морально-етичні засади джайністської релігії.
6. Індуїзм та його витоки.
7. Традиції, обряди та свята в індуїзмі.
8. Індуїзм і тотемізм.
9. Роль індуїзму в духовній культурі Індії.
10. Сикхізм і сикхи.
11. Китайська міфологія.
12. Філософсько-релігійні аспекти даосизму.
13. Основні принципи та етичні установки даосизму.
14. Морально-етичні засади в конфуціанстві.
15. «Дао де цзин»: принцип Дао.
16. Конфуцій та його учні.
17. Конфуціанство в системі світогляду стародавнього Китаю.
18. Японська міфологія.
19. Вплив релігійних систем Японії на європейську культуру.

20. Роль синто в розвитку японського народу.

Література: 1-17, 19, 21, 24, 26, 27, 33, 35, 36, 39, 42, 46-48, 49, 50, 52, 54, 60, 61.

ТЕМА 5. БУДДИЗМ

План семінарського заняття

1. Історія виникнення та розвитку буддистської релігії. Сіддхартха Гаутама.
2. Сутність віровчення і культу в буддизмі. «Чотири благородні істини».
3. Напрями буддизму: тхеравада (хінаяна) і махаяна.
4. Регіональні форми буддизму.

Основні поняття: буддизм, Сіддхартха Гаутама, Будда, страждання, карма, нірвана, «чотири благородні істини», Трипітака, дхарма, хінаяна, махаяна, мантра, бодхісатва, сангха, дзен-буддизм, чань-буддизм, ламаїзм.

Теми для доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Будда, його життя і вчення.
2. Космологія буддизму.
3. Сучасні регіональні форми буддизму.
4. Узагальнений погляд на людське життя в «чотирьох благородних істинах».
5. Тлумачення буддизмом нірвани як припинення страждання.
6. Особливості дзен-буддизму.
7. Буддизм тхеравади (хінаяни).
8. Психологія і дзен-буддизм.
9. Особливості «чотирьох благородних істин» буддистського віровчення.
10. Сучасне становище буддизму в світі.
11. Вчення про «благородний восьмирічний шлях спасіння».
12. Місце і роль Бодхідхарми в буддизмі.

Література: 1, 2, 5, 6-9, 10-13, 15-19, 24-26, 29, 39, 42, 46-51, 52, 60, 61.

ТЕМА 6. ІУДАЇЗМ ЯК НАЦІОНАЛЬНА РЕЛІГІЯ ЄВРЕЙСЬКОГО НАРОДУ. ВИНИКНЕННЯ І ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ХРИСТІЯНСЬКОГО ВІРОВЧЕННЯ

План семінарського заняття

1. Становлення і розвиток іудейської монотеїстичної релігії та священні книги іудаїзму.
2. Історія походження і розвитку християнства. Ісус Христос.

3. Формування віровчення та культу християн. Рішення перших Вселенських Соборів.

Основні поняття: національна релігія, іудаїзм, історичні періоди іудаїзму, Ягве, Танах, Тора, Талмуд, Декалог, сучасний іудаїзм, Біблія, Старий Завіт, Новий Завіт, Ісус Христос, апостоли, християнство, хрест, хрещення, гріх, ікона, Вселенські Собори, Символ віри.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Тора – священна книга іудеїв.
2. Єврейські релігійні свята.
3. Каббала: історія і сучасність.
4. Талмуд як логіка культового розвитку.
5. Хасидизм та його особливості.
6. Декалог – основа соціальних та моральних принципів іудаїзму.
7. Вселенські собори і їх значення в історії християнства.
8. Християнська апологетика.
9. Біблія як священна книга християн.
10. Філософія Біблії.
11. Ісус Христос і його біографія.
12. Гоніння на християн в Римській імперії.
13. Апостоли Петро і Павло.
14. Філософські основи ранньохристиянської догматики.
15. Місце і роль імператора Костянтина I в християнстві.

Література: 1-17, 19, 22, 24, 26, 39-41, 44- 52, 55, 60, 61.

ТЕМА 7. ЕВОЛЮЦІЯ ХРИСТІЯНСТВА

План семінарського заняття

1. Розкол у християнстві.
2. Специфіка віровчення, культу та церковної організації католицизму.
3. Релігійна реформація в Європі. Протестантизм і його особливості.
4. Православ'я: історія виникнення, віровчення, культ і церковна організація.

Основні поняття: несторіанство, монофізитство, католицизм, філіокве, чистилище, Ватикан, Папа Римський, кардинал, індульгенція, кредо, католицизм в Україні, пастор, Реформація, Контрреформація, ранній протестантизм, пізній протестантизм, виправдання вірою, православ'я, автокефалія, основи православного віровчення, культ у православ'ї, сім таїнств, найбільші (дванадцять) свята, християнські пости.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Католицизм: догмати і церковна організація.
2. Історія папства.
3. Ватикан: історія і сучасність.
4. Католицизм в Україні.
5. Католицькі чернецькі ордени: історія і сучасність.
6. Соціальна доктрина католицької церкви.
7. Католицька теологія.
8. Особливості понтифікату Папи Іоанна Павла II.
9. Свята, обряди і традиції в католицькому християнстві.
10. М. Лютер та зародження протестантських вчень.
11. Протестантизм в сучасній Україні.
12. Місце і роль Ж. Кальвіна в протестантизмі.
13. Вчення Т. Мюнцера, У. Цвінглі.
14. Радикальний протестантизм.
15. Православ'я як окремий напрямок в християнстві.
16. Православне сектантство.
17. Особливості церковної організації в православ'ї.
18. Релігійні свята в житті православних віруючих.
19. Православне чернецтво.
20. Соціальна доктрина православної церкви.

Література: 1-17, 19, 22, 24, 26, 39-42, 45-53, 60, 61.

ТЕМА 9. ІСЛАМ

План семінарського заняття

1. Історія виникнення та розвитку ісламу. Життя та проповідь пророка Мухаммеда.
2. Сутність віровчення і культу мусульманської релігії.
3. Основні напрямки ісламу.
4. Відношення ісламської релігійної догматики з наукою і культурою.

Основні поняття: доісламські вірування арабів, іслам, Мухаммед, хіджра, Мекка, Медина, Кааба, Коран, Сунна, «п'ять стовпів ісламу», мусульманські свята, ісламські обряди, шариат, халіфи, сунізм, шиїзм.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Мухаммед – засновник ісламу.
2. Коран – свята книга мусульман.
3. Мусульманська філософія.
4. Мусульманські свята і обряди.

5. Вплив іудейської та християнської традиції на становлення віровчення ісламу.
6. Іслам і жінка.
7. Особливості мусульманського посту.
8. Основні догмати ісламу.
9. Витоки мусульманського права. Шаріат.
10. Іслам і алкоголь.
11. Сунна – святий переказ мусульман.
12. Культ Кааби і Мазарів.
13. Іслам: мухаджири й ансари.
14. Доісламські вірування арабів.
15. Ісламський і християнський монотеїзм: спільне і відмінне.

Література: 1-17, 19, 20, 24, 26, 30, 32, 34, 37, 39, 42, 43, 46-52, 60, 61.

ТЕМА 9. ІСТОРІЯ І СУЧАСНИЙ СТАН РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Послухавши та законспектувавши лекцію з цієї теми, Вам потрібно приділити велику увагу самостійному опрацюванню її за таким **планом**:

1. Характеристика релігії Київської Русі.
 - 1.1. Дохристиянські вірування східних слов'ян.
 - 1.2. Хрещення Русі.
2. Православна Церква після Києво-Руської держави.
3. Греко-Католицька Церква в Україні.
4. Релігія і церква в сучасній Україні.

Основні поняття: Київська Русь, язичництво, Перун, ордалії, капища, волхви, тризна, коляда, Оранта, берегині, панахида, хрещення Русі, софіологія, патерик, братства, паломництво, Берестейська унія, греко-католики.

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Місце і роль князя Володимира в православному християнстві.
2. Княгиня Ольга і християнство.
3. Міфологія і вірування прадавніх слов'ян.
4. Українське козацтво і православ'я.
5. Конституційно-правові норми, що регулюють відносини громадян України в сфері релігії та культів.

Література: 1, 5, 6, 8-14, 16, 17, 24, 46, 47, 49, 50, 52.

ТЕМА 10. НЕТРАДИЦІЙНІ РЕЛІГІЇ, ВІЛЬНОДУМСТВО ТА АТЕЇЗМ

Вам потрібно приділити велику увагу самостійному опрацюванню цієї теми за таким **планом**:

1. Характерні риси і класифікація нових релігійних рухів.
 - 1.1. Неохристиянські об'єднання.
 - 1.2. Синтетичні релігії.
 - 1.3. Неоорієнтальні релігійні об'єднання.
 - 1.4. Сайєнтологія.
 - 1.5. Неоязичництво.
 - 1.6. Сатанинські організації.
2. Основні історичні етапи виникнення і розвитку вільнодумства та атеїзму.
 - 2.1. Вільнодумство та атеїзм стародавнього світу, Середньовіччя, Відродження і періоду ранніх буржуазних революцій.
 - 2.2. Сучасне вільнодумство та атеїзм (форми і типи).

Основні поняття: окультизм, спіритизм, екуменізм, сайєнтологія, неоохристиянські об'єднання, неоязичництво, езотеричні неорелігії, синтетичні релігії, орієнтальні об'єднання, сатанізм, Агні Йога, теософія, бахаїзм, релігійний синкретизм, деїзм, пантеїзм, єресь, секуляризація, вільнодумство, свобода волі, Міжнародний гуманістичний і етичний союз (МГЕС), атеїзм

Теми доповідей чи мультимедійних презентацій

1. Новітні релігійні течії в Україні.
2. Езотеричні об'єднання.
3. Причини виникнення сучасних нетрадиційних культів.
4. Неоохристиянські та орієнталістські культи в сучасній Україні.
5. Сатанізм: обожнення сил зла.
6. Сайєнтологічні і синтетичні релігійні об'єднання та рухи.
7. Ідеї вільнодумства давньогрецького мислителя Епікура.
8. Основоположні ідеї вільнодумства в культурі рабовласницького суспільства.
9. Середньовіччя і вільнодумство.
10. Вільнодумство та атеїзм в епоху Ренесансу.
11. Тлумачення свободи совісті філософами-просвітниками.
12. Єресі як критичний аналіз релігії.
13. Вільнодумство та атеїзм Стародавнього Сходу.
14. Філософсько-релігійні погляди Л.Фейєрбаха.
15. Релігія і психоаналіз З.Фрейда.

Література: 1, 5, 6, 8-14, 16, 17, 24, 46, 47, 49, 50, 52.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Абрамович С.Д., Тілло М.С., Чікарьова М.Ю. Релігієзнавство: Підручник для вузів / С.Д.Абрамович, М.С.Тілло, М.Ю.Чікарьова. – К.: Дакор, 2004. – 510 с.
2. Гуревич П.С. Религиоведение: Учебное пособие для студентов вузов / П.С. Гуревич. – М.: Изд-во Московского психолого-социального ин-та. – Воронеж: МОДЭК, 2005. – 694 с.
3. Докаш В.І. Загальне релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів вузів / В.І. Докаш. – Чернівці: Книга-XXI, 2005. – 376 с.
4. Дьяченко А.П. Религиоведение: Учебник для вузов / А.П.Дьяченко. – Львов: Афиша, 2004. – 240 с.
5. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник для студентів вузів / Ю.А.Калінін, Є.А. Харьковщенко. – К.: Наукова думка, 2002. – 352 с.
6. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Підручник для студентів вузів / К.В.Кислюк, О.М.Кучер. – К.: Кондор, 2007. – 636 с.
7. Лобазова О.Ф. Религиоведение: Учебник для студентов вузов / О.Ф. Лобазова. – М.: Дашков и К., 2005. – 382 с.
8. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій: Підручник для студентів вузів / В.І.Лубський, М.В.Лубська. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 696 с.
9. Релігієзнавство: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вузів / А.Г.Баканурський, Г.Л.Баканурський, Н.І.Ковальова та ін.; [Ред.: Г.С.Краснокутський]. – К.: Професіонал, 2006. – 302 с.
10. Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів вузів / А.М.Колодний, В.М.Скиртач, Л.І.Мозговий та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 268 с.
11. Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів вузів / Ред. В.Л.Петрушенко. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 328 с.
12. Релігієзнавство: підручник для студентів вузів / Ред. О.П.Сидоренко. – К.: Знання, 2008. – 471 с.
13. Религиоведение: Учебное пособие для вузов / Ред. П.К.Лобазов. – Х.: Одиссей, 2005. – 480 с.
14. Титов В.Д., Кучурова С.В., Барабаш О.В. Релігієзнавство: Підручник для студентів вузів / В.Д.Титов, С.В.Кучурова, О.В.Барабаш. – К.: Право, 2004. – 272 с.
15. Форвард М. Религии / М.Форвард; [Пер. с англ.]. – М.: Фаир-пресс, 2003. – 311 с.
16. Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: підручник для студентів вузів / Є.А.Харьковщенко. – К.: Наукова думка, 2007. – 380 с.
17. Черній А.М. Релігієзнавство: підручник для студентів вузів / А.М.Черній. – К.: Академвидав, 2008. – 400 с.

Додаткова

18. Абаев Н.В. Чань-буддизм и культурно-психологические традиции в средневековом Китае / Н.В.Абаев. – Новосибирск: Наука, 1989. – 272 с.
19. Астахов С.Н., Бурлуцкая Е.В., Бурлуцкая А.Н. История религий: Учебное пособие для студентов вузов / С.Н.Астахов, Е.В.Бурлуцкая, А.Н.Бурлуцкая. – М.: Дашков и К. – Ростов-на-Дону: Наука-Пресс, 2007. – 256 с.
20. Ат-Тантауи А. Общее представление об Исламе / Ат-Тантауи. – К.: Ансар Фаундейшн, 2004. – 236 с.
21. Бертронг Дж., Бертронг Э. Конфуцианство / Дж.Бертронг, Э.Бертронг; [Пер. с англ.] – М.: Фаир-пресс, 2004. – 304 с.
22. Библия. Книги Священного писания Ветхого и Нового Завета. – Минск: Белорусский экзархат; ООО «Харвест», 2007. – 1615 с.
23. Бойс М. Зороастрийцы: Верования и обычаи / М.Бойс; [Пер. с англ.] – СПб.: Центр «Петербургское Востоковедение», 1994. – 288 с.
24. Борисова З.О. Основы релігієзнавства: навчально-методичний посібник для студентів вузів / З.О. Борисова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 288 с.
25. Будда: Жизнь, учение, мысли, изречения, афоризмы / Сост. Юрчук В.В. – Минск: Современное слово, 2003. – 316 с.
26. Васильев Л.С. История религий. Учебное пособие / Л.С.Васильев. – М.: КДУ, 2008. – 791 с.
27. Ден Мин Дао. Хроники Дао: Тайная жизнь даосского учителя / Ден Мин Дао. – К.: София, 1997. – 432 с.
28. Дубровина Т.А., Ласкарева Е.Н. Заратустра / Т.А.Дубровина, Е.Н.Ласкарева. – М.: Олимп, 1999. – 205 с.
29. Дюмулен Г. История дзен-буддизма / Г.Дюмулен. – М.: Центрполиграф, 2003. – 318 с.
30. Житие пророка Мухаммеда. – Симферополь: Эра, 2002. – 100 с.

31. Зайцев А.И. Греческая религия и мифология: Курс лекций для студентов вузов / А.И.Зайцев. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; К.:Академія, 2005. – 206 с.
32. Знание о Боге – наиважнейшее из знаний / Духовное управление мусульман Украины – К.: Аль-Иршад, 2006. – 64 с.
33. Индуизм от А до Я. / Сост. В.А.Косарев. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 320 с.
34. Ислам от А до Я. / Сост. А.А.Савинов. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 320 с.
35. Конфуцианство, даосизм от А до Я. / Сост. Ю.В.Парфенова. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 320 с.
36. Кришна: Его увлекательная жизнь, учение, мысли, афоризмы; все лучшее из его наследия с комментариями; полный словарь Кришны с пояснениями / Сост. Юрчук В.В. – Минск: Современное слово, 2004. – 352 с.
37. Кучер О.Н., Семотюк О.П. Ислам / О.Н.Кучер, О.П.Семотюк. – Ростов-на-Дону: Феникс; Х.: Торсинг, 2004. – 286 с.
38. Кюмон Ф. Восточные религии в римском язычестве / Ф.Кюмон; [Пер. с фр.]. – СПб.: Евразия, 2002. – 350 с.
39. Музафарова Н.И. История религий: Учебное пособие для студентов вузов / Н.И.Музафарова. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. – 317 с.
40. Новий Завіт / Авт. тексту Ж.Мюссе; [Пер. з франц.]. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
41. Нудельман Р. Загадки, тайны и коды Библии / Р.Нудельман. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005 – 395 с.
42. Основы религиоведения: Учебник для студентов вузов / Ред. И.Н.Яблоков. – М.: Высш., шк., 2005. – 508 с.
43. Панова В.Ф., Вахтин Ю.Б. Жизнь Мухаммеда / В.Ф.Панова, Ю.Б.Вахтин. – М.: Политиздат, 1991. – 493 с.
44. Пилкингтон С.М. Иудаизм / С.М.Пилкингтон; [Пер. с англ.]. – М.: Фаир-пресс, 2001. – 399 с.
45. Поснов М.Э. История христианской церкви (До разделения церквей 1054 г.) / М.Э.Поснов. – М.: Высш. шк., 2005. – 648 с.
46. Прибутько П.С. Релігієзнавство: посібник для підготовки до іспитів / П.С.Прибутько. – К.: Паливода А.В., 2007. – 158 с.
47. Пушнова Ю.Б. Экзамен по религиоведению: краткое учебное пособие для студентов вузов / Ю.Б.Пушнова. – М.: Приор-издат, 2006. – 96 с.
48. Релігієзнавство: навчальний посібник для студентів вузів / Ред. Л.Г. Дротянко. – К.: НАУ, 2005. – 150 с.
49. Релігієзнавчий словник / Ред. Колодний А. – К.: Четверта хвиля, 1996. – 389 с.
50. Релігії: дитяча енциклопедія / уклад. О.О. Могила. – К.: Школа, 2005. – 576 с.
51. Релігії світу / П. Балта, Ж. Боттеро, К. Шадефо та ін. [Пер. з франц.]. – К.: Махаон-Україна, 2007. – 260 с.
52. Религия: Энциклопедия / Сост. и общ. ред. А.А. Грицанов, Г.В. Синило. – Мн.: Книжный Дом., 2007. – 960 с.
53. Силенко Л. Мага Віра: Рідна Українська Національна Віра (РУНВіра): Велике Світло Волі: Співвідношення віри, науки, філософії, історії / Л.Силенко. – Нью-Йорк: Об'єднання Синів і Дочок України Рун віри, 1979. – 1428 с.
54. Синтоизм от А до Я. / Сост. И.Ю. Белкин. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 320 с.
55. Старий Завіт / Авт. тексту Ж. Мюссе; [Пер. з франц.]. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
56. Туччи Д. Религии Тибета / Д.Туччи; [Пер. с ит.]. – СПб.: Евразия, 2005. – 416 с.
57. Ханиф С. Путь Бога / С.Ханиф; [Пер. с англ.]. – К.: Ансар Фаундейшн, 2004. – 180 с.
58. Фйоріно Меді. Сайентологія: Релігія створена науковим фантастом / Фйоріно Меді. – Львів: Свічадо, 1998. – 46 с.
59. Чозин Кон Ш. Життя Будди: Шлях до свободи ума / Чозин Кон Ш. [Пер. з англ.]. – К.: Факт, 2007. – 176 с.
60. Шевченко В.М. Словник-довідник з релігієзнавства / В.М.Шевченко. – К.: Наукова думка, 2004. – 560 с.
61. Яблоков И.Н. Религиоведение: Учебное пособие для вузов; Учебный словарь-минимум по религиоведению / И.Н.Яблоков. – М.: Гардарики, 2004. – 536 с.

Интернет-ресурси:

62. Релігієзнавство: електронна бібліотека [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org>
63. История религиозных идей (лекции) Зубов А.Б: електронна бібліотека [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3438795>

64. Энциклопедия // Сост. Грицанов А.А, Можейко М.А. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.infoliolib.info/philos/postmod/index.html>